

лась подлинная эпидемия психоанализа". Все работы Фрейда систематически переводились на русский язык.

Фрейд общался со многими русскими, а его любимым писателем был Ф. Достоевский. К середине 20 г. идеи фрейдизма воспринимались в СССР как созвучные духовному климату ранней советской эпохи и потому пользовались „исключительным вниманием не только в научных кругах, но и у широкого читателя” (→ **Л. Выготский**). Они были очень близки умонастроениям интеллектуалов русского религиозно-философского модернизма (→ **Л. Шестов**; → **В. Розанов**). Критик А. Воронский пропагировал психоанализ как средство литературного осмысления новой действительности. Психоанализ казался эффективным инструментом формирования „нового человека”, поэтому интересовались им выдающиеся большевики (→ **Н. Бухарин**, → **А. Луначарский**, → **Л. Троцкий**). Популярный в научной среде „фрейдомарксизм” строился на убеждении, что обе теории – марксизм и фрейдизм – дополняют друг друга.

К идеям психоанализа причастны многие известные русские психиатры (В. Бехтерев, В. Сербский, А. Лурия). Лидером раннего этапа международного психоаналитического движения стал выходец из России М. Эйтингон. Политическое поражение энтузиастов психоанализа и одновременно организационный разгром всех его русских ответвлений имел место в конце 30 г. (→ **Сталин**).

J. S.

Царь

Полное освобождение Руси от татарского господства (1480) совпадает с упадком Византии (1453), что в духовном аспекте воспринималось как принятие Русью религиозной миссии: в то время когда Византией овладел ислам,

demia psychoanalizy”. Wszystkie jego prace były systematycznie tłumaczone na rosyjski.

Freud kontaktował się z wieloma Rosjanami, a jego ulubionym pisarzem był F. Dostojewski. W połowie lat 20. idee freudyizmu (termin utworzono w paraleli do „marksizmu”) odbierano w Rosji jako współbrzące z klimatem psychologicznym wczesnej fazy władzy radzieckiej, dlatego cieszyły się „wyjątkową popularnością nie tylko w kręgach naukowych, ale i u zwykłego czytelnika” (L. Wygotski; → **Л. Выготский**). Były bliskie myślicielom i twórcom rosyjskiego modernizmu religijno-filozoficznego (L. Szestow; → **Л. Шестов**, W. Rozanow; → **В. Розанов**). Motywy psychoanalityczne w literaturze pięknej propagował krytyk A. Woronński. Psychoanaliza wydawała się też efektywnym instrumentem formowania „nowego człowieka”, dlatego wiele uwagi poświęcali jej wybitni bolszewicy (M. Bucharin; → **Н. Бухарин**, A. Lunaczarski; → **А. Луначарский**, L. Trocki; → **Л. Троцкий**). Popularny w kręgach naukowych „freudomarksizm” zrodził się z przekonania, iż obie teorie – marksizm i psychoanaliza – wzajemnie się dopełniają.

Z psychoanalizą związanych było wielu rosyjskich psychiatrów (W. Biechtieriew, W. Serbski, A. Łurija), liderem wczesnej fazy międzynarodowego ruchu psychoanalitycznego okazał się wychodźca z Rosji – M. Ejtingon. Likwidacja psychoanalizy, wraz z represjami wobec jej reprezentantów, nastąpiła pod koniec lat 30. (→ **Сталин**).

J. S.

Сар

Całkowite uwolnienie Rusi od panowania Tatarów (1480) zbiega się z upadkiem Bizancjum (1453), co pod względem duchowym odbierano jako przejęcie przez Ruś misji religijnej Kościoła Wschodniego: podczas gdy w Bizan-